15 Jaar, No. 35. — 's HERTOGENBOSCH. — Donderdag 23 Maart 1843.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTS PRIJS
Voor de Stad . . ƒ 12.
Franco per post. » 14.

(Verschijnende driemalen ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel.

HET BUDGET VAN OORLOG.

Men dringt van alle zijden, en met den dag al sterker en sterker op bezuiniging, inkrimping, vereenvoudiging, aan. Ook wij hebben menigmaal de noodzakelijkheid daarvan aangetoond; er op aangedrongen, dat het meer dan tijd wordt, alles te sparen, wat maar eenigzins gespaard kan worden. Evenwel de bezuiniging, wil zij het Vaderland ten heil strekken, moet doelmatig wezen. Men behoort geene uitgaven van de begrooting te schrappen, wanneer zulks veroorzaken kan, dat het Vaderland later misschien dezelve tiendubbeld zal moeten betalen. Dit zoude geene bezuiniging, maar kleingeestige schrielheid wezen, welke het vaderland nader bij den afgrond zoude voeren, dan de thans bestaande finantieele ongelegenheid zulks dreigt te doen.

Het is deze gedachte, welke ons verhindert geheel in te stemmen met den kreet, den schier algemeenen kreet van bezuiniging op het *departement van oorlog*.

Wij doen ons niet vóór als deskundigen. Gaarne willen wij bekennen, dat wij, ongewijden in het vak, niet in staat zijn de zaak grondig te behandelen. Men veroorlove ons desniettemin een paar aanmerkingen te maken, welke wij de aandacht, ook der bevoegden, waardig oordeelen.

Het is zeer gemakkelijk van het budget van oorlog drie millioen af te trekken, en het is vooral zeer verleidelijk. Drie millioen! En dat op één departement! Men moet al zeer weinig bezuinigings-gezind zijn, om het niet bekoorlijk te vinden. Ook ons lacht het toe. — Is het evenwel niet een weinig minder gemakkelijk aan te toonen, dat de toestand des lands zulke merkelijke bezuinigingen op dat hoofdstuk toelaat?

Is er één departement, buiten dat der openbare werken, dat het land zoo zeer blootstellen kan aan de dure gevolgen eener slecht berekende zuinigheid, als dat van Oorlog?

Men heeft gezegd, dat ons land te klein is, om in Europa invloed te kunnen uitoefenen; dat een oorlog tegen Belgie door de groote mogendheden niet zoude geduld worden; dat de neutraliteit gevolglijk voor ons niet slechts raadzaam, maar noodzakelijk is, en daarom een klein leger voldoende.

Wij geven de premissen toe, maar ontkennen de gevolgtrekking. Hoezeer het ook waar zijn moge, dat wij geen grooten invloed op de kabinetten van Europa kunnen uitoefenen, en een oorlog tusschen België en Nederland niet zoude worden toegelaten door de 5 groote beheerschers van Europa, zoo volgt daaruit niet dat de neutraliteit voor ons altijd eene noodzakelijkheid zoude wezen. Wij beweren integendeel, dat de omstandigheden vorderen kunnen, dat Nederland tot eigen behoud deel neme in eene of andere offensieve en defensieve alliantie. Wij zijn geen neutrale staat gelijk Belgie, dat in geen geval door oorlog voerende partijen tot deelneming mag worden uitgenoodigd. Nederland is een vrije staat; klein in omvang en bevolking, maar rijk; rijk door deszelfs kapitalen, en kolonien, welke het begeerig oog van menige Europesche Mogendheid bekooren moeten. Wij hebben van Duitschland, zoo wel als van Engeland te vreezen; van deze, dat hetzelve onze kolonien, van gene, dat het onze zeehavens en kapitalen zoude kunnen en willen ten dienste bezitten. Zoo het derhalve al mogt bewezen zijn, hetgeen in het geheel niet duidelijk blijkt, dat een, door drie millioen verminderd, budget tot zelfverdediging voldoende bleef, dan zoude het nog altijd even onraadzaam blijven, het leger zeer in te krimpen, om de mogelijkheid eener voor Nederland noodzakelijke alliantie, als wij zoo even aanduidden.

Vergelijken wij ons leger met het Belgisch leger, dan zal zulks nog duidelijker blijken. Het nieuwe koningrijk Belgie, wiens neutraliteit, door de 5 groote mogendheden, gewaarborgd is, wiens leger nooit ten dienste eener alliantie, maar altijd slechts dienen kan tot verdediging van 's rijks grondgebied, Belgie, bezit naar wij vermeenen een leger, dat minstens zoo groot is, als het onze. En men moet hierbij in aanmerking nemen, dat datzelfde Belgie als een der hoofdgrieven tegen Nederland heeft opgegeven de geldverspillingen, welke onder het voormalig bestuur hebben plaats gehad. Het heeft echter niet geoordeeld, dat het eene geldverspilling is deszelfs leger zoo talrijk aan te houden.

Dat men hieruit evenwel niet afleide, dat wij alle bezuinigingen op het departement van oorlog bestrijden. Wij hebben te dikwerf op alle mogelijke bezuiniging aangedrongen, dan dat wij die ook niet op het departement van Oorlog zouden willen zien invoeren. Maar het zoude het land al te zeer nadeelig zijn, bijaldien die bezuiniging niet voorzigtig, zonder het oog op de toekomst te vestigen, werd aangewend, dan dat wij de aandacht der deskundigen niet op dat punt zouden moeten rigten. Men neme ook dáár alle onnoodige uitgaven weg; maar ook alléén de onnoodige. Wat meer besnoeid zoude worden op dat departement, zou de natie vroeg of laat misschien duur moeten vergoeden.

Men vergunne ons ten slotte nog eene andere aanmerking. Hoe komt het dat de bezuinigingskreet zich voornamelijk op het leger gevestigd heeft? Waarom altijd het leger, en vooral het leger te willen besnoeijen? Dit begrijpen wij niet. Wij oordeelen het onvoorzigtig, onstaatkundig. Reeds hebben wij in ons No. 29 in het voorbijgaande aangestipt, dat de edele graaf van Rechteren in zijn belangrijk werk te regt had aangemerkt, dat het eene onregtmatigheid zijn zoude, bezuiniging alléén op het leger te willen doen drukken. Dit is zoo volkomen waar, dat het ieder aanstonds in de oogen moet springen. Wanneer vereenvoudiging en inkrimping door alle departementen gelijkelijk wordt ingevoerd, moet en kan zulks alléén beschouwd worden, als een noodzakelijke maatregel ten heil des Vaderlands. Edoch voornamelijk en alléén toegepast op eenen stand, die alle oogenblikken bereid is zijn bloed en alle betrekkingen voor het Vaderland ten offer te brengen, is het een maatregel die onregtvaardig moet genoemd worden. En wanneer men daarbij bedenkt, dat er aan den goeden geest van dien eervollen stand zoo veel gelegen is, dan zal men zich ook geregtigd achten, zulke bezuiniging onvoorzigtig en onstaatkundig te noemen.

KERKELIJKE STAAT

ROME 8 Maart. Door den dood van den Kardinaal Giustiniani, welke door eene ziekte van slechts weinige dagen aan de kerk ontrukt is, zijn eenige der voornaamste posten van het pausselijk gouvernement vacant geworden. Hoewel de keuze van den Heiligen Vader, om deze posten te vervullen, nog niet officieel bekend gemaakt zijn, kunnen echter de volgende benoemingen [illegible] worden medegedeeld.

De waardigheid van kamerling der heilige roomsche Kerk is opgedragen aan den Kardinaal Riario,

en die van Aartspriester van St. Pieter aan den Kardinaal Mattei, secretaris van staat van binnenlandsche zaken.

De kardinaal Gazzoli is tot prefect van het *goede gouvernement* benoemd en in het prefektuurschap *der wateren en groote wegen* opgevolgd door den kardinaal Serafini.

De kardinaal Maï is tot het presidentschap der congregatie van den *Index*, en de kardinaal Massimo tot prefect van het *bestuur der Propaganda* benoemd.

TURKIJE

De spanning, tusschen Rusland en de Porte, ten gevolge der gebeurtenissen in Servië, ontstaan, begint te Weenen ernstige bezorgdheid op te wekken. Alle berigten uit Konstantinopel stemmen daarin overeen dat eene vredebreuk onvermijdelijk schijnt, bijaldien de Porte niet zeer spoedig van stelsel verandert. Reeds zou de gezant von Butenieff toebereidselen gemaakt hebben, welke aan de mogelijkheid van zijn spoedig vertrek uit Konstantinopel deden denken. Het gerucht eener door Oostenrijk aangeboden bemiddeling bevestigt zich niet. Onrust en misnoegen blijven in Servië alom voortduren. De zoogenaamde amnestie bepaalt zich tot eene herhaling der vroegere opeisching aan de uitgewekenen, om verlof tot wederkeering te vragen, en niemand hunner had hiervan nog gebruik gemaakt. Bij nader onderzoek naar het complot tegen de leden der nieuwe Regering, zou dit gebleken zijn eene groote uitgestrektheid gehad te hebben, en zou door sommigen der eedgenooten beleden zijn dat de Russische Vertegenwoordiger de aanlegger der zamenzwering is geweest.

ALEXANDRIE 26 Febauarij. De onlangs door Z. H. den onderkoning van Egypte gestichte bank, begint die uitwerking te verkrijgen, welke men het regt had, van dezelve te verwachten; de gang der munten, heeft door de enkele stichting der bank, meer geregeldheid verkregen. Deze goede uitslag heeft Z. H. veroorloofd goedertierenheid te bewijzen, aan een zeker getal kleine woekeraars, die het voorwerp van eenige gestrenge maatregelen waren geweest.

DUITSCHLAND.

De provinciale landdag van het groot-hertogdom Posen, welks zittingen den 5 dezer te Posen geopend zijn, heeft onder dagteekening van den 8 een adres aan Z. M. den Koning van Pruissen ingezonden, waarin de stenden hunne bezwaren over verscheiden punten doen kennen, en hetwelk veel opziens gebaard heeft. De stenden beginnen met hunne droefenis te betuigen over zekere uitdrukking, voorkomende in het antwoord der regering op de voorstellen des landdags van 1841.

» De stenden, zeggen zij, hebben de daadzaak nooit willen miskennen, dat het groot-hertogdom een deel is van Uwer Majesteits Staten. Maar in weêrwil van dit staatkundig verband, was hun het behoud van hunne nationaliteit als Polen, was hun een vaderland, het gebruik hunner taal in alle openbare handelingen verzekerd. Moeten zij, even als de in hunne nationaliteit niet meer bestaande Litthausch sprekende onderdanen, hun vereenigingspunt vinden in den naam van Pruissen, dan beschouwen zij zulks als eene inbreuk op die toezegging; zij vreezen niet meer te mogen wezen en zich niet meer te mogen noemen, wat zij naar hunne taal, hunne zeden, hunne historische herinneringen, wat zij naar plegtig gesloten verdragen en ontvangen beloften zijn: — *Polen*. Zij wenden zich tot Uwer Majesteits troon met het verzoek, dat Uwe Majesteit hen daaromtrent gerust stelle en hen in hunne regten handhaven moge.”

In de tweede plaats geven de stenden ingewikkeld hunne afkeuring te kennen van het reglement voor de commissie uit de provinciale stenden, welke onlangs te Berlijn vergaderd zijn geweest, en over de wijze van beraadslaging in derzelver vergaderingen gevolgd; zij zeggen de bijeenkomst dier commissien te beschouwen als eene uitbreiding van de instelling der stenden, maar dringen tevens aan op de invoering van al die instellingen, welke bij de bekende verordening van 22 Mei 1815 toegezegd waren.

Eindelijk verklaren de stenden zich verpligt te achten, om den smartelijken indruk niet te ontveinzen, dien de onlangs uitgevaardigde verordening omtrent de censuur op hen gemaakt heeft, en geven den wensch te kennen, dat dezelve weder mogt worden ingetrokken.

De Pruissische Staats-Courant deelt thans het antwoord mede, hetwelk door den Koning op dit adres gegeven is, en hetwelk hoofdzakelijk het volgende behelst:

» Wij zouden dit adres, hetwelk langs eenen anderen dan den wettig voorgeschreven weg bij ons ontvangen is, aan de stenden onbeantwoord terug gezonden hebben, zoo wij niet hadden willen vermijden, dat een stilzwijgen van onzen kant het als twijfelachtig kon doen voorkomen, of wij de daarin uitgedrukte gevoelens en voorstellen in eene hooge mate afkeuren.

» Allereerst doen wij aan den vergaderden landdag van het Grootheitogdom te weten, dat ons zeer wel bekend is, dat die gezindheid, welke in dit adres het in den gemeenschappelijken naam van alle volkstammen onzes rijks gegeven vereenigingspunt formeel wil verloochenen, slechts die is eener partij, welke in eene treurige verblinding miskent, hoe wij steeds met landvaderlijke liefde gepoogd hebben, hunne nationaliteit zoo veel mogelijk te bewaren en dezelve met de algemeene gesteldheid en behoeften onses Rijks, tot het ware welzijn hunner provincie, in overeenstemming te brengen.

» Dit ons voornemen hebben wij in ons besluit van 6 Augustus 1841 duidelijk te kennen gegeven. Het is door allen, behalve door die partij, naar waarde geschat; met name heeft de groote meerderheid der bewoners van het Grootherlogdom Posen hetzelve erkend, en is daardoor versterkt geworden in het dankbare bewustzijn der talrijke weldaden, die zij als *Pruissen* genoten hebben.

» Wij moeten den landdag verklaren, dat, bij aldien de denkwijze dergenen, welke den gemeenschappelijken band willen verbreken, blijken mogt die te zijn van den Posenschen landdag — wij de stenden van het grootheitogdom niet langer zullen laten deelnemen aan de vervulling der aan het land gegevene toezegging: van de provinciale stenden der monarchie op vaste tijdstippen geregeld te zullen bijeenroepen.

» De voorbarige beoordeeling van de werkzaamheid der commissien uit de provinciale stenden is niet geschikt om eenigen invloed uit te oefenen op de overtuiging, welke ons bij de instelling dier commissien geleid heeft. Wij willen genadiglijk in geen nader onderzoek treden van de uitdrukkingen, waarmede men zich gewaagd heeft op een gebied, hetwelk uitsluitend te onzer overweging en beslissing moet voorbehouden blijven; noch ook van het ongepaste beroep op eene verordening (van 22 Mei 1815), welke, gelijk wij reeds vroeger uitdrukkelijk verklaard hebben, voor ons volstrekt niet verbindend is, daar reeds wijlen Z. M. onze Koninklijke vader, van wien dezelve was uitgegaan, de uitvoering daarvan onbestaanbaar achtte met het welzijn van zijn volk, en de wet van 5 Junij 1823 in derzelver plaats stelde.

» In onze verordeningen van 4 en 23 Februarij dezes jaars hebben wij onzen wil met betrekking tot de drukpers zoo stellig en duidelijk uitgedrukt, dat de stenden niet mogten verwachten, dat de uit eene betreurenswaardige onbekendheid met de bestaande bondgenootschappelijke en lands-wetten ontsproten en door niets geregtvaardigde klagt over de door ons goedgekeurde verordening omtrent de censuur, van 31 Januarij jl., ons tot eene verandering derzelve zou kunnen bewegen. De landdag schijnt daarbij geheel uit het oog te hebben verloren, hoe wij op hetzelfde oogenblik, toen wij de openbare orde alleen door eene herinnering aan de bestaande wetten tegen het misbruik der drukpers beschermden, er tevens op bedacht zijn geweest, om door eene nieuwe wet aan de drukpers eene tot dusver ontbrekende bescherming tegen willekeur te verleenen.”

Dit antwoord is door den Koning, den Prins van Pruissen en de gezamenlijke ministers onderteekend.

ENGELAND

De engelsche dagbladen hebben onlangs gewag gemaakt van eene sociëteit, opgerigt om de uitvinding van eene luchtstoomboot te beproeven. Zij melden, dat bij het parlement, eene petitie is ingediend, om het regt te verkrijgen, het brevet van de heeren Henson en Comp. te koopen. Men is voornemens binnen kort niet alleen de uitvinding te doen kennen, maar ook eene teekening der machine en de beschrijving van derzelver beweging in de lucht mede te deelen.

SPANJE.

De *Constitucional* van Barcelona, van den 12, beweert dat de restauratie van den kant der Pyreneën begint te naderen, onverzoenbaar, verschrikkelijk gelijk in 1823 met al derzelver misdaden, wanbedrijven en wraaknemingen. En wij, voegt dezelve er bij, wij, oproerige Spanjaarden? Zullen wij dezelve niet met geschut ontvangen, zullen wij dulden dat de fransche troon altijd onze vrijheid verstikt? Ach neen! deze keer zal het niet zijn gelijk altijd. Indien de restauratie bloedend nadert, om onze vrijheid, onze nationaliteit, onze hoop te vernielen, zullen wij de revolutie ook bloedend en vernielend haar te gemoet zien treden en elkander bestrijden, op dat men in eens voor altijd moge weten of wij vrij of slaven zijn.

— Een uitgewekene schrijft ons uit Calais dat men in Frankrijk veel werk maakt van het huwelijk van onze jonge Koningin met den zoon van den pretendent. De boven van het Noorden hebben Lodewijk Philips aangeboden zijnen revolutionnairen oorsprong over het hoofd te zien, onder voorwaarde, dat hij in de spaansche zaken zou tusschen beide treden. Ook werft men openlijk de troepen tot eene expeditie, die in deze lente zal worden beproefd.

(*Constitucional* van den 12).

MADRID 11 Maart. De tijding dat de troepen bevel hadden gekregen, om zich rondom Madrid te begeven, wordt door een blad der coalitie en door *El Patriota* bevestigd. De verkiezingen van Logrono zijn bekend, de Heeren Olozaga, Adona en Luzuriaga hebben de volstrekte meerderheid verkregen.

— Het ministerie bedriegt zich niet wegens den uitslag der verkiezingen. Het rekent slechts op 20 haar geheel en al toegenegene stemmen; de overige bestaan uit twijfelachtige ministrieelen, die hetzelve meer voorwaarden, meer kluisters opleggen, dan de oppositie zelve. Het kabinet moet tusschen drie partijen kiezen: of 1° de aftreding; of 2°. de vereeniging der kamers af wachten om zich te verklaren, of 3° de gevaren van den toestand trotseren. (*Heraldo.*)

— De berigten uit Spanje melden dat de Infant don Franciscus van Paula, door de meerderheid der kiezers van Saragossa tot gedeputeerde is benoemd. De verkiezingen in Madrid zijn ten einde geloopen, buiten Madrid is men geheel onzeker, over den uitslag der verkiezingen. Het zal nog wel eenen geruimen tijd aanloopen, alvorens men bepaaldelijk zal kunnen opgeven in welken geest de Kamer is zamengesteld.

FRANKRIJK.

— PARIJS 18 Maart. De Pairs hebben het wetsontwerp, waarbij een buitengewoon crediet voor Guadeloupe wordt toegestaan, eenparig aangenomen.

Het bedrag der inschrijvingen ten behoeve van Guadeloupe beliep hier eergisteren reeds over tweemaalhonderdduizend francs. In de Kamer der Pairs is gisteren eene afzonderlijke lijst tot dit de

geopend, die weldra met talrijke handteekeningen bedekt was. Op het verlangen der Koningin zal, den 21 dezer, in de kerk van St. Roch, eene liefdadige vergadering worden gehouden, in welke, nadat de abt de Ravignan eene toepasselijke leerrede heeft uitgesproken, de giften, tot ondersteuning der door de aardbeving ongelukkig gewordenen, door acht dames van hoogen rang, onder welke de echtgenoot van den admiraal Roussin, minister van marine, behoort, ingezameld zullen worden. Nog spreekt men van het plan, door onderscheiden aanzienlijke fransche handelhuizen beraamd, om een grooten voorraad van allerlei ingemaakte levensmiddelen naar Guadeloupe af te zenden.

— Nadat de Kamer der gedeputeerden het ontwerp van wet, dat de Spoorweg-compagnie van Bordeaux naar Teste moest te gemoet komen, artikelsgewijze had goedgestemd, heeft dezelve dit ontwerp bij de geheime algemeene stemming verworpen! Men vermoedt, dat dit de aftreding van den heer Teste, minister van openbare werken zal ten gevolge hebben.

— Het eiland Otaiti heeft zich onder de bescherming van Frankrijk geplaatst. De grondslagen van een tractaat met de Koningin Pomaré zijn reeds gelegd geworden.

De archipel, waar thans de fransche vlag onder het gejuich der bewoners wappert, ligt twee honderd mijlen ten Zuid-Westen der Markiezen-eilanden. Er zijn verscheidene havens en goede ankerplaatsen, en telt niet minder dan 135,000 inwoners, terwijl de Markiezen-eilanden er slechts 40,000 tellen. Eene andere opmerkenswaardige omstandigheid is, dat men hier niet met eene wilde bevolking te doen heeft, die zich met menschenvleesch voedt. De onderdanen der koningin Pomaré hebben reeds de beginselen der Europeaansche beschaving aangenomen. Zij hebben een denkbeeld van onze kunsten en wetten. Hunne kleederen gelijken naar de onzen, het lezen en schrijven is thans bijna algemeen onder hen in gebruik; hunne kinderen worden in de scholen onderwezen en opgevoed. Zij bezitten een wetboek, dat de regten der personen en goederen waarborgt, en het vonnis der Jury regelt. Er zijn geen twintig jaren noodig geweest, om dit volk het verlichtste der polynesische volken te maken.

— ALGERIE. Eene bijzondere correspondentie meldt, dat er over een groot plan van eenen veldtogt voor dezen zomer gehandeld wordt. De bedoeling van den Gouverneur is, naar men zegt, om verscheidene nieuwe kampen op te rigten: een ten zuidwesten van Milianah, te Tenied-el-Hard, een ander op de Oued Ronina, een derde te El-Esneub, en het vierde bij Tenez. Intusschen zijn alle beschikbare troepen bezig met de werkzaamheden van den weg van Blidah en Milianah. De courier van Bona heeft gelukkige tijdingen uit het oosten overgebragt. De beruchte marabout El-Zerdout is in een gevecht gedood. Dit opperhoofd is dezelfde, die voorleden jaar de standaard der revolutie in het oosten had opgestoken, door den aanval der legers van El-Arrouch en Tournielles, en die zich, van dien tijd af, aan het hoofd der vijandelijke stammen van deze landstreken bevond.

Het gedeelte waarmede de generaal Changarnier zich den 27 Februarij naar Milianah begeven had, is den 2 Maart van daar naar Blidah vertrokken, alwaar het den 5 dezer is aangekomen. De kapitein Hubert, tresorier van het tweede bataillon ligte infanterie van Afrika te Cherchell, heeft zich den 2 dezer van kant gemaakt. Men schrijft deze wanhopige daad aan oneerlijkheid in zijn ambt toe, welke hem voorzeker voor den krijgsraad zoude gebragt hebben.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH. 21 Maart.

Heden heeft het Provinciaal Geregtshof van Noord-Braband, uitspraak gedaan in de zaak van den Heer Pierre Jozef Eugène Gens, Redacteur van het Journal du Limbourg. Het Hof heeft den beklaagde vrijgesproken ter zake van laster, doch schuldig verklaard, ter zake van beleediging, eene aangeduide ondeugd behelzende, en denzelven dienovereenkomstig veroordeeld tot betaling eener boete van f 50. Er zijn alzoo in deze zaak drie verschillende regterlijke beslissingen uitgebragt. De Regtbank te Maastricht beschouwde de geincrimineerde artikelen, als eenvoudige beleediging in den zin van art. 471 N°. 11 van de code pénal. — Het Hof van Limburg vond daarin *laster*. Dat van Noord-Braband is van gevoelen dat in dezelve, beleedigingen, eene aangeduide ondeugd behelzende, worden gevonden??? De Heer Gens verklaarde voor den Regter noch het een, noch het ander te hebben willen doen. *Quaeritur quid sit?*

Wij merken hierbij op dat bij het arrest, in de onderwerpelijke zaak gegeven, is uitgemaakt dat art. 471 N°. 11 van het lijfstraffelijk wetboek alleen op *woordelijke beleedigingen* en niet op beleediging bij geschrifte van toepassing is en dat derhalve de Regtbank te Maastricht, door dit artikel toetepassen, verkeerdelijk had geoordeeld.

— Van alle zijden meldt men de verschijning van eene komeet met een lange staart aan den horizon, welke overal waar de lucht helder was, zigtbaar is geweest. Tot heden kan men nog niets zekers hier omtrent zeggen. Men gist dat dezelve uit het zuiden komt, en zeer digt bij de aarde is. Binnen eenige dagen zal men deswegens meer kunnen zeggen, en ook weten of dezelve nog lang zigtbaar zal zijn, en indien zij op een hooger punt des hemels staat, of men dan nog de verlichtende straal zal opmerken, die zij achter zich laat, of dat dezelve schielijk aan den horizon voorbijgaande, zich spoedig in de dampen van het Noorden zal gaan verliezen. —

's GRAVENHAGE 20 Maart.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van heden, is door de Centrale Afdeeling verslag uitgebragt over het ontwerp van wet nopens de patenten. De beraadslagingen daarover zijn bepaald op aanstaanden vrijdag, des morgens ten 11 ure.

De Voorzitter heeft kennis gegeven, dat tot rapporteurs over het ontwerp van wet, tot regeling van 's Rijks schuld, zijn benoemd: voor de 1 afd., de heer Enschedé; voor de 2de, de heer Luzac; voor de 3de, de heer van Rechteren; voor de 4de, de heer Bicker, en voor de 5de afd., de heer van Rijckevorsel.

Voorts zijn ingekomen eenige verzoekschriften, waaromtrent door de daartoe gestelde Commissie reeds dadelijk verslag is uitgebragt, gelijk op nog eenige andere aan haar verzonden stukken, als:

1. Bij monde van den Heer Menso, 1°., op een adres van mr. H. Bloemen, procureur bij de arrondissements regtbank te Almelo, wonende te Oostmarsum, tegen de provinciale reglementen op het bestuur ten platten lande, en 2o, op een adres van W. J. Eefting c. s., landbouwers in de gemeente Norg (Drenthe), tegen het ontwerp van wet op de grondbelasting.

II. Bij monde van den Heer Boreel van Hogelanden, 1o., op een adres van de commissie van bestuur van het instituut voor doofstommen te St. Michiels Gestel (Noord-Braband), eene Rijks subsidie voor dit gesticht verzoekende, en 2o, op een adres van het armbestuur bij de hervormde Gemeente te Deventer, verlangende eene wijziging der personele belasting, voor zoo verre de dienstmeisjes betreft.

III. Bij monde van den Heer van Panhuys, 1o. op drie adressen van Boekhandelaren te Groningen, Zwolle en Deventer, en Utrecht, tegen de bepaling van het strafwetboek betrekkelijk de aansprakelijkheid van drukkers, uitgevers enz., en 2o, op een adres van schoolonderwijzers te Groningen, tegen de wetten op het patentregt, en verlangende dat de bijzondere onderwijzers der tweede klasse daarvan zullen ontheven worden.

III. Bij monde van den Heer Scheers van Harencarspel, op twee adressen, als: van griffiers der kantongeregten te Alkmaar, Schagen en Helder, en van procureurs bij de arrondissements-regtbank te Brielle, tegen het tarief der justitiekosten in burgerlijke zaken.

Is besloten al deze verzoekschriften ter griffie neder te leggen.

Voorts is nog in handen der Commissie gesteld een adres van een commissionnair in effecten te Leyden, tegen het aanhangig ontwerp van wet nopens de conversie.

Niets meer aan de orde van den dag zijnde is de zitting verdaagd tot aanstaanden vrijdag, des morgens ten 11 ure.

Men verneemt dat het onderzoek van het voorstel van wet, betrekkelijk de bepaling van 's Rijks openbare schuld, in de Afdeelingen van de Tweede Kamer bereids ten einde gebragt is.

's GRAVENHAGE den 19 maart. Vrijdag namiddag is in deze residentie aangekomen Z. K. H. de Kroonprins van Wurtemberg. Gisteren heeft Z. K. H. met de leden van het Koninklijk Geslacht het middagmaal gebruikt, bij Z. M. den Koning. Des avonds heeft Z. K. H., vergezeld van HH. KK. HH. den Prins en de Prinses van Oranje en Prins Alexander, den koninklijken franschen schouwburg bezocht. Dezen middag is er familie-diner bij Z. M. koning Willem Frederik, graaf van Nassau, waarbij de Kroonprins van Wurtemberg mede tegenwoordig is. Morgen avond zal, ter gelegenheid van het verblijf van Z. K. H. aldaar, ten Hove een groot bal gehouden worden.

Ingezonden Stukken.

BOEKBEOORDEELING.

Eindelijk is dan Antje, of de gevolgen van onverschilligheid en onkunde in de Godsdienst, verschenen. *Het wordt het publiek met alle* BESCHEIDENHEID *aangeboden. Het stelt het eigenlijk karakter der Roomsche Kerk, zoo als zich dit, vooral ook in den tegenwoordigen tijd ontwikkelt voor .... mijne oogmerken zijn zuiver en, de eer van God en zijnen zoon is mijne voorname bedoeling.* C. A. (Zie de voorrede. Een Volksleesboek!!! en dat in de 19 eeuw der Hooggeprezene Protestantsche Verdraagzaamheid!

Dat het der verguizing van alle regtschapen Protestanten, die het met Vaderland en burgerij welmeene worden overgeleverd. Niet wij, maar zij oordeelen. Wij zwijgen van laster, haat en versmading, het geheele boek is er van verpest, elke pen is in gal gedoopt. Niet wij maar zij allen regtschapen Protestanten oordeelt.

Maar het zaait oproer en geweld, het hitst aan, het tart, het sart, het plant vanen van burgerkrijg en dat alles met wapens gesmeed in logen en bedrog. Hoort, Nederlanders hoort!

Bl. 42...... En wie in de uur des doods slechts van een aflaats-brief van den Paus van Rome voorzien was en daarbij zijn vertrouwen op de overtollige verdiensten der heiligen stelde, die *moest* zalig worden al was hij ook in zijn leven een struikroover (!) of moordenaar (!) geweest.

» 47 .... had op den Paus van Rome, den Antichrist (!!) gezegevierd.

» 49 .... de meeste Pastoors zijn Roomsch Catholiek en kweeken die onverdraagzaamheid aan.

» .... Zoo haten en vervolgen zij toch de niet Roomschen, op eene christelijke wijze. Dit toont de Paus van Rome, want op iederen Donderdag vóór Paschen, spreekt hij den vloek over alle ketters en dus ook over ons Protestanten uit. Welke vloek alsdan, in vele Roomsche Kerken, ook in ons Vaderland wordt herhaald.

» 50 .... Hoe vele stroomen bloeds zijn er in ons Vaderland, op last van Rome, door den Koning van Spanje vergoten.

» 51 .... Dan, dan zal op last van den Roomschen Paus, nog eenmaal weder onze Vaderlandsche grond met bloed worden doorweekt enz.

» ...... Ik roep het, in dezen tijd, iederen Protestant toe: *waak!*

» 72. Protestanten! *ontwaakt!* nog is het mogelijk tijd......., Brandstapels en moordschavotten zullen andermaal voor u worden opgerigt.

„ 73. En blijven de Roomschen voor alles ongevoelig en toonen zij, dat zij, gelijk in vroegere dagen, ons ten bloede toe (!) willen vervolgen, dan zullen en dan moeten wij bereid zijn, onzen geboorten grond, onze godsdienst, tegen elken prijs te verdedigen in den heiligen strijd op leven en dood (!) te wagen.

Zoo laat men een Domine spreken in een volks leesboek, dit is de rol die men een Verkondiger des Evangeliums in de 10de Eeuw laat spelen.

Ziedaar de geest van dit reukwerk der Ref, kan de duivel der razernij kwaadaardiger taal voeren?

Zoo ooit, dan wordt gewis in dezen Jaagbartigen schrijver bewaarheid, dat voor den *fanatieken* Protestant het doel alle middelen heiligt.

Leveren wij den man aan de verachting van zijne *wel opgevoede* gemoedelijke geloofsbroeders over, maar ook aan het toezigt der wet, die zoo schrijft meent het met wel met Koning en Vaderland, *men wake!*

ADVERTENTIEN.

De Notaris GAY DE VEN Jr. *gevestigd te 's Hertogenbosch*, heeft in het openbaar provisioneel verkocht:

's Hertogenbosch.

1. *Koop.* Een HUIS en ERVE, ingerigt tot **Logement**, met PAKHUIS of STALLING aan het Zonneveld nabij de Vugterpoort gemerkt I. No. 139, genaamd *den Eersten en Laatsten Stuiver*, Kadaster Sectie G. No. 1177. *Met 5 slagen, voor* ... *f* 3025,--

2. *Koop.* Eene STALLING voor twaalf Paarden met ZOLDER daarboven, gemerkt I. No. 138, genaamd den Hoorn, nevens den vorigen Koop, Kad. Sectie G. No. 1176. *Met 2 Slagen voor*................ *f* 510,--

1 *en* 2 *Koop in massa, met* 110 *Slagen voor*.................... *f* 3550.--

3. *Koop.* Een HUIS en ERVE, gemerkt I. No 48. V. I. 110, op den Vugterdijk genaamd de Metshamer, Kadaster Sectie G. No. 1175. *Met 20 Slagen voor f* 1550.--

4. *Koop.* Een HUIS en ERVE, aan de Zuidzijde der Zuid-Willemsvaart, gemerkt D No 98 V. D. No. 70, Kadaster Sectie H. No. 1571. *Met 15 Slagen voor*............. *f* 1675.--

Onder Vlijmen.

5. *Koop.* Een Perceel TEELLAND aldaar, in den grooten naakten boek, Kadaster Sectie A. No. 577. *Met 2 Slagen voor f* 420.--

6. *Koop.* Een Perceel TEELLAND, aldaar buitendijks, Kadaster Sectie H. No. 950. *Met 4 Slagen voor*.................. *f* 75.--

7. *Koop.* Een Perceel TEELLAND, aldaar, aan de Heistraat, Kadaster Sectie H. No. 1036. *Met 5 slagen voor*.................. *f* 75.

Onder Engelen.

8. *Koop.* Een Perceel TEELLAND, aldaar, in den Binnenpolder, genaamd Jan in de Valkenmorgen, Kadaster Sectie E. No. 218, groot 87 Roeden 90 Ellen. *Met 6 slagen voor*........................... *f* 500.

Zullende de Finale Verkooping geschieden te *'s Hertogenbosch*, in het Eindhovensch Koffijhuis bewoond bij H. LANDHEER, op Donderdag den 30 Maart 1843, des avonds ten 6 ure.

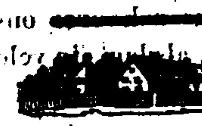

De Notaris VAN DER GOES, gevestigd te *Asten*, zal voor zijne principalen, op Woensdag den 5 April 1843, des namiddags om zes ure, ten herberge van JAN VAN DEN EYNDEN binnen *Asten*, provisioneel, en 14 dagen later, terzelfder plaats en uur, finaal Verkoopen:

EENE BOUWHOEVE

bestaande in:

HUIS, SCHUUR, TUIN

en aangelegen

BOUW-, WEI- EN HOOILANDEN,

te zamen groot 9 bunders 92 roeden 80 ellen, staande en gelegen te *Asten* aan den Ommelschen Bosch; en zulks in massa en in perceelen.

Te Koop

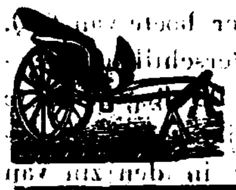

eene zoo goed als nieuw en sterke TILBURIJ. Dito nieuw PAARDENTUIG bijna nooit gebruikt. Adres bij A. DOUMEN te *'s Hertogenbosch.*

Verkooping

Eener aanzienlijke

GRUTTERIJ

EN AANHOORIGHEDEN.

De Notaris *J. A. GERLACH, Jr.* residerende binnen de stad *Heusden*, zal aldaar in het Wapen van Amsterdam bij H. Verhoeven, op den 5 April ter *Inzetting* en den 19 April 1843 ter *finale toewijzing*, voormiddags ten *elf* ure, in het openbaar *Verkoopen*: de navolgende **Onroerende Goederen**, gehoorende aan den Heer C. J. BAX VAN DONGEN.

Eene sedert onheugelijke Jaren *Welbeklante* en *uitgebreide* **GRUTTERIJ**, die nog wordt gecontinueerd, met onderscheiden *Kapitale Wel-doortimmerde* WOONHUIZEN, PAKHUIS, STALLINGEN voor Rundvee en WINKELHUIS; -- Verdeeld in 6 Koopen, die gedeeltelijk afzonderlijk en gecombineerd zullen verkocht worden.

De aanvaarding is met 1 Augustus en 1 November 1843 en een der Huizen dadelijk.

De GEBOUWEN staan aan elkander in een blok, en zijn tot de Uitoefening van Vele Zaken geschikt, waartoe ook de ligging aan de *Maas* en de dagelijksche Scheepvaart, zeer gunstig is.

De Verkooper is niet ongenegen, om, *tegen voldoende waarborg, de* KOOPSOM *geheel* of *ten deele gevestigd te houden.*

De GEBOUWEN zijn dagelijks te zien en te bevragen met gefrankeerde Brieven bij den Eigenaar of den Notaris hiervoren gemeld.

* Bij VAN GULICK en HERMANS, Drukkers en Boekhandelaren te Breda is van de Pers gekomen en in de voornaamste steden van het Koningrijk verkrijgbaar gesteld.

Straalkrans.

1. Zamenstoeling van glansrijke plaatsen uit vermaarde zoo Protestantsche, als Katholijke Schriften.

Voorgedragen aan Maria.

Door Mr. F. J. HORRENBROUWERS, Prijs *f* 1,50. In Carton met eene fraaije Letter op velin papier gedrukt.

2. DE OVERLEVERING, door F. LEOPOLD Gr. van Stolberg, antwoord, wat heeft men onder de Kerkelijke overleveringen te verstaan. -- Uit het Hoogduitsch door Mr. G. J. F. TERHORST Advocaat te *Sneek*............ Prijs 75 Cts.

3. WISSELBRIEF van overgroote waarde verkrijgbaar voor het gering kapitaal van.. 10 Cts.

Mede bij den Drukker en Uitgever dezes verkrijgbaar

AANBESTEDING

Pastoor en **Kerkmeesteren** der Roomsch-Katholijke Gemeente van het Straatskwartier te *Loonopsand*, zullen op Donderdag den 6 April 1843, des voormiddags ten elf ure, ten huize van JOSEPH BRANDS, Kastelein aldaar, in het openbaar AANBESTEDEN:

HET BOUWEN EENER

PASTORIEHUIZING,

zullende de TEEKENING, het BESTEK en de VOORWAARDEN van stonden aan bij gemelden Kastelein ter inzage liggen, en de benoodigde inlichtingen bij het Kerkbestuur kunnen verkregen worden.

Loonopsand, den 18 *Maart* 1843.

Namens het Kerkbestuur,
H. SPORENBERG, Pastoor.

PROVINCIE *NOORD-BRABAND.*

AANBESTEDING.

Op Maandag den 3 April 1843, des voormiddags ten *elf* ure, zal door het Roomsch Katholijk Kerkbestuur van *E. R. P.*, op het Raadhuis aldaar in het openbaar worden AANBESTEED:

HET BOUWEN

VAN EENE

KERK EN TOREN,

In genoemde Gemeente

De Aanbesteding zal geschieden bij INSCHRIJVING en OPBOD.

Het **Bestek** en **Voorwaarden**, waarop de Aanbesteding zal plaats hebben, zullen ter lezing liggen: te *Breda* bij Vermunt in de Zwaan; te *Erp*, bij de Wed. van Wijngaarden; te *Gorinchem*, in de Beurs en bij Lindeman; te *Grave*, bij de Wed. Schoonenberg; te *'s Gravenhage*, bij Smeets in het Zuid-Hollandsch Koffijhuis; te *'s Hertogenbosch*, bij Chevalier in den Gouden Leeuw, en bij Reggers in het Stads Koffijhuis; te *Heusden*, bij H. Verhoeven; te *Nijmegen*, bij Meurs aan de Gierbrug; te *Sleeuwijk*, bij Kleman aan het Veer; te *Sliedrecht*, in de Zwaan, en te *Veghel* bij van der Aa.

Zullende nadere inlichtingen te bekomen zijn, zoo bij den WelEerwaarden Heer Pastoor van genoemde Gemeente, alwaar ook de Teekeningen kunnen worden ingezien, als bij den Provincialen Ingenieur Jonkheer F. C. Ridder van Rappard, en den Opzigter A. van Veggel, te *'s Hertogenbosch*. Zullende *Zaturdags vóór de Besteding*, zijnde den 1 April 1843, ter plaatse de noodige aanwijzing worden gedaan.

De BESTEKKEN à *f* 1,50 te bekomen bij den Boekhandelaar D. A. A. DE ROOIJ te 's Hertogenbosch.

AANBESTEDING.

PRESIDENT EN KOMMISSARISSEN der SOCIETEIT **De Unie**, te *'s Hertogenbosch*, zullen op Donderdag den 6 April aanstaande, des namiddags ten zes ure, in het gewoon Lokaal, bij Inschrijving en Opbod, publiek aanbesteden:

HET BOUWEN

VAN

TWEE ZIJ-VLEUGELS

AAN GEZEGD GEBOUW.

De Konditien en Teekeningen, zullen van Vrijdag den 24 Maart, van des morgens tot des namiddags 5 uren, in voorschreven Societeit, ter inzage liggen.

Daags vóór de Aanbesteding zal van des voormiddags 10 tot 12 uren, aanwijzing in loco worden gedaan.

Inlichtingen zijn te bekomen bij de Kommissie der Societeit.

Graanmarkt

VAN 'sHERTOGENBOSCH,

van Donderdag, Vrijdag en Zaturdag, den 16, 17 en 18 *Maart* 1843.

Rogge met matigen aanvoer, is vlug van de hand, Boekweit en Haver, het aangebragte gering zijnde, vond koopers, de navolgende prijzen zijn te noteren, als:

ROGGE, 1e kwaliteit wegende 72 a 74 Nederlandsche ponden het mud *f* 7.00 a *f* 7.25; mindere soorten *f* 6,80 a *f* 6.9[illegible] geringe *f* 6.60.

BOEKWEIT 1e kwaliteit 65 a 68 ponden *f* 6.40 a *f*[illegible] mindere *f* 6.00 a *f* 6.20; geringe *f* 5,70.

VOEDER HAVER 1e kwaliteit van 41 a 44 ponden [illegible] a *f* 3.00, mindere *f* 2.50 a *f* 2.70; geringe f 2.30.

Zijnde de middelprijs van de Rogge, waarnaar de zetting brood op Donderdag den 9 Maart, is geschied *f* 7,10.

De 3 Nederl. ponden Roggebrood 30½ Cent

Het [illegible] pond Boter *f* 0,60 a *f* 0,70.

EINDHOVEN den 21 Maart 1843.

De Prijzen der Granen zijn heden genoteerd:

Rogge	*f* 7,10
Boekweit	6,0[illegible]
Haver	- 2,90
Het Ned. pond Boter	- 0,62
De 4 „ „ Roggebrood	- 0,[illegible]

's Hertogenbosch bij D. A. A. DE ROOIJ.